

MEDYA TAKİP DOSYASI

25 Ocak 2024 Perşembe

En yüksek değer 2 bin TL'yi aştı

Spot piyasada fiyat belli oldu

Spot piyasada bir megavatsaat elektriğin fiyatı yarın için en yüksek 2 bin 700 lira, en düşük 1999 lira 89 kuruş olarak belirlendi. **Enerji Piyasaları İşletme** AŞ verilerine göre, spot elektrik piyasasında işlem hacmi bugün güne göre yüzde 12,7 artarak 1 milyar 592 milyon 196 bin 169 lira oldu. Gün öncesi piyasada bir megavatsaat elektriğin fiyatı yarın için en yüksek saat 17.00 ve 18.00'de 2 bin 700 lira, en düşük saat 04.00'te 1999 lira 89 kuruş olarak tespit edildi. Gün öncesi piyasada bir megavatsaat elektriğin aritmetik ortalama fiyatı 2 bin 301 lira 94 kuruş, ağırlıklı ortalama fiyatı 2 bin 313 lira 88 kuruş oldu. Spot piyasada bir megavatsaat elektriğin fiyatı bugün en yüksek 2 bin 700 lira, en düşük 900 lira olarak kayıtlara geçti.

Spot piyasada doğal gaz fiyatları

■ Spot doğal gaz piyasasında dün 1000 metreküp gazın referans fiyatı 11 bin 658 lira 48 kuruş olarak belirlendi. **Enerji Piyasaları İşletme AŞ** verilerine göre, dün spot doğal gaz piyasasında işlem hacmi 14 milyon 363 bin 253 lira oldu. Bu tutar, bir önceki gün 13 milyon 151 bin 881 lira olarak açıklanmıştı. Spot doğal gaz piyasasında dün 1000 metreküp doğal gazın referans fiyatı 11 bin 658 lira 48 kuruş, gaz ticaret miktarı ise 1 milyon 232 bin metreküp oldu. Piyasa katılımcıları için dengeleme gazı alış fiyatı 12 bin 241 lira 40 kuruş, satış fiyatı ise 11 bin 75 lira 56 kuruş oldu.

YENİLENEBİLİRDE BÜYÜMENİN YÜZDE 85'İNİ 31 ÜLKEDEN

Küresel yenilenebilir enerji kapasitesinde 2028'e kadar öngörülen 3 bin 700 gigavatlık büyümenin yüzde 56'sını Çin, yüzde 12'sini AB, yüzde 9'unu ABD, yüzde 5'ini Hindistan ve yüzde 3'ünü Brezilya olmak üzere 31 ülke sağlıyor. Büyümenin yüzde 15'lik kısmının ise kalan 175 ülkede görülmesi bekleniyor

Yenilenebilir enerjide 2028'e kadar beklenen "benzeri görülmemiş" büyümenin yüzde 85'i Çin, ABD, Hindistan, Brezilya ve Avrupa Birliği (AB) olmak üzere dünyadaki 200'ün üzerinde ülkeden sadece 31'inde yoğunlaşırken, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler zor finansman koşulları nedeniyle temiz enerji dönüşümünde geride kalıyor.

Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) Yenilenebilir 2024 raporundan derlediği bilgilere göre, küresel yenilenebilir enerji kapasitesi 2028'e kadar 3 bin 700 gigavat artışla 7 bin 300 gigavata yükselecek. Bu artışın yüzde 73'ü tek başına güneş enerjisinden sağlanırken, güneş enerjisindeki büyümenin yüzde 42'si ise çatılarda kurulan güneş enerjisi santrallerinden gelecek.

9 BİN 130 GIGAVATA ULAŞACAK

Güneş ve rüzgar enerjisi toplamda 2028'e kadar öngörülen büyümenin yüzde 95'ini oluşturacak. Yenilenebilir enerji kaynaklarının dünya elektrik üretiminde 2022'de yüzde 29 olan payı 2028 itibarıyla yüzde 42'ye yükselecek.

Dünyadaki yenilenebilir enerji kapasitesinin 2030'a kadar 9 bin 130 gigavata ulaşacağı tahmin ediliyor. Bu kapasite büyüklüğü ülkelerin geçen yıl Dubai'de düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 28. Taraflar Konferansı'nda küresel yenilenebilir enerji kapasitesini üç katına çıkararak 11 bin gigavata yükseltme hedefinin altında kalıyor.

BÜYÜMENİN LOKOMOTİFİ ÇATI SANTRALLERİ

Raporun basyazarı ve IEA Kıdemli Analisti Heymi Bahar, güneş enerjisinin lisanslama ve izin süreçlerinin daha az olduğunu ve projelerin daha kısa sürede yatırıma dönüştüğünü belirterek, sunları kaydetti:

"Haneler dahil güneş enerjisi paneli kurabildiği için güneşte yatırımcı profili çok farklı. Herkese hitap eden bir yatırım olması nedeniyle, dünyada bu şekilde başka bir enerji teknolojisi yok. Politikalar ve yatırım teşviklerinin ya-

nı sıra, son dönemde dünyada elektrik fiyatlarında çok ciddi artış oldu. Elektrik fiyatları artarken, güneş enerjisi maliyetlerinin düşmesi insanların çatı santrali kurulumlarına daha da teşvik etti. Çatı sektöründe ciddi bir sıçrama beklediğimiz için, bizim öngörülerimizde de en fazla yukarı yönlü revize ettiğimiz alan çatı kurulumları oldu."

SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME İÇİN RİSK

Bahar, rüzgar enerjisi sektöründe ise izin süreçleri, tedarik zinciri sorunları ve şirketlerin finansal sağlığı başta olmak üzere bazı sorunların sürdürülebilir büyüme için risk oluşturduğunu söyledi.

Rüzgar enerjisi ekipman üretimini güneş enerjisi ekipmanının aksine dünyanın birçok bölgesine yayıldığını aktaran Bahar, tedarik zinciri ve enflasyon kaynaklı sorunlar nedeniyle türbin fiyatlarındaki artışın yüzde 30'u bulunduğunu dile getirdi.

Bahar, maliyet artışlarının özellikle deniz üstü rüzgar enerjisi projelerini vurduğuna dikkati çekerek, ABD ve İngiltere başta olmak üzere 15 gigavatlık deniz üstü rüzgar enerjisi projesinin iptal edildiği veya ertelendiği bilgisini paylaştı. Bu nedenlere bağlı olarak dünyada Çin dışında rüzgar enerjisine yönelik büyüme öngörülerini aşağı yönlü revize ettiklerini kaydeden Bahar, "Rüzgar enerjisi şirketleri finansal açıdan zaten kötü durumda. Özellikle

gelişmiş ekonomiler, sıfır faiz ortamına çok alışmışlardı ve yenilenebilir enerjide hızlı büyümenin görüldüğü 10 yıllık dönemde faiz sıfır, enflasyon sıfıra yakındı. Ancak artık ülkelerin de yeni makroekonomik duruma uyum sağlaması gerekiyor. Eğer uyum sağlamazlarsa, aynı şekilde bu alanlara yatırım gerekecek" değerlendirmesinde bulundu.

Çatı güneş santrallerinde büyüme beklentisi arttı

Bahar, dünyada güneş enerjisindeki hızlı büyüme eğiliminin Türkiye'de de görüldüğünü ifade ederek, "Türkiye'de yenilenebilir enerji kapasitesinin 2023-2028 döneminde 34,8 gigavat artacağını öngörüyoruz. Bunun yüzde 85'ini güneş ve rüzgar enerjisi santralleri oluşturuyor" diye konuştu.

Çatı tipi kurulumları dahil olmak üzere dağıtık güneş enerjisi santrallerinin öngörülen büyümenin 12,3 gigavatını oluşturduğunu dile getiren Bahar, Türkiye'de çatı tipi güneş enerjisi santrali kurulumlarına ilişkin büyüme öngörülerini yüzde 15 yukarı yönlü revize ettiklerini söyledi.

Ülkelerde temiz enerji dönüşümü yavaş

Bahar, küresel yenilenebilir enerji kapasitesinin büyümesinde en önemli konunun finansman olduğunu ve finansmanın gelişmekte olan veya az gelişmiş ülkelerdeki yenilenebilir enerji projeleri için sağlanması gerektiğini anlattı. Yenilenebilir enerjide 2028'e kadar öngörülen 3 bin 700 gigavatlık büyümenin yüzde 85'inin AB ülkeleri, Çin, Hindistan, ABD ve Brezilya'da görüleceği bilgisini veren Bahar, şöyle devam etti:

"Yenilenebilir enerji potansiyeli yüksek çok sayıda ülke var ve bu ülkelerin karbonsuzlaşma ihtiyacı da oldukça fazla.

Bu ülkelerde finansman maliyetleri gelişmiş ülkelere göre çok yüksek, Çin'e göre neredeyse 8 kat fazla. ASEAN, Latin Amerika'daki bazı ülkeler, Avrasya'daki bazı ülkeler ve tabii ki Afrika. Bütün Afrika'nın güneş enerjisi kapasitesi Hollanda'nın 2023'te ulaştığı güneş enerjisi kapasitesinden daha düşük. COP28'de anlaşılmayan en büyük konu da bu. Yenilenebilir enerji kurulumları 31 ülkeden 200 ülkeye yayılabilirse 11 bin gigavat hedefi çok daha farklı bir noktaya gelir. AB'nin yenilenebilir enerji kapasitesinin üç katına çıkma şansı yok ama Afrika'nın ka-

pasitesi 10 katına bile çıkabilir. Bu nedenle, küresel yenilenebilir enerji kapasitesinin üç katına çıkarılması hedefinde hangi ülke ne yapacak çok önemli. Çin zaten bunun yaklaşık yüzde 50'sini tek başına karşılıyor."

Bahar'ın paylaştığı verilere göre yenilenebilir enerjide 2028'e kadar öngörülen 3 bin 700 gigavatlık büyümenin yüzde 56'sını Çin, yüzde 12'sini AB, yüzde 9'unu ABD, yüzde 5'ini Hindistan ve yüzde 3'ünü Brezilya olmak üzere 31 ülke karşılıyor. Büyümenin yüzde 15'lik kısmının ise kalan 175 ülkede görülmesi bekleniyor.